

Niekonwencjonalne instrumenty kreatywnej rachunkowości w zakresie wartości niematerialnych

Olga Grzybek*

Streszczenie: *Cel* – Prezentacja instrumentów kreatywnej rachunkowości w obszarze wartości niematerialnych. Oprócz tradycyjnie rozumianej polityki bilansowej można wskazać na rozwiązania charakterystyczne dla dynamicznej gospodarki, w której mają miejsce liczne transakcje fuzji i przejęć. Transakcje te mogą być wykorzystane w celu budowy odpowiedniego obrazu jednostki w sprawozdaniu finansowym.

Metodologia – Na przykładzie polskiej spółki giełdowej wskazano główne założenia polityki rachunkowości w odniesieniu do przejętych wartości niematerialnych, a także przeanalizowano potencjalne skutki zmiany tych założeń.

Wartość – artykuł zawiera podstawy teoretyczne oraz empiryczną weryfikację wpływu polityki rachunkowości na obraz sytuacji finansowej jednostki.

Słowa kluczowe: wartość firmy, polityka bilansowa, fuzje i przejęcia, M&A

Wprowadzenie

Pojęcie „kreatywna rachunkowość” budzi wiele skojarzeń, najczęściej o zabarwieniu pejoratywnym. Niemniej jednak w środowisku rachunkowości określenie to niekoniecznie musi mieć negatywny wydźwięk. Należy zdecydowanie odróżnić rachunkowość kreatywną od rachunkowości agresywnej.

Pewien zakres elastyczności unormowań rachunkowości powoduje występowanie instrumentów, dzięki którym jednostki mogą prezentować swoją sytuację ekonomiczną w pożądanym przez siebie świetle. Z jednej strony pozwala to (a przynajmniej powinno pozwalać) na pełniejsze realizowanie zasady wiernego i rzetelnego obrazu, z drugiej zaś strony – nieuchronnie stwarza pokusę nadużyć i tendencyjnej prezentacji majątku i wyników jednostek. Aby odpowiednio interpretować sprawozdanie finansowe, jego użytkownicy niewątpliwie powinni znać zasady sporządzania tegoż sprawozdania, a także mieć świadomość możliwości kształtowania jego elementów. O ile publikacje z zakresu polityki bilansowej w głównej mierze kładą nacisk na zasoby materialne, o tyle we współczesnej gospodarce na znaczeniu zyskują zasoby niematerialne. Stąd też należy przypuszczać, że jednostki w coraz większym stopniu będą kształtować swój wizerunek poprzez wykorzystanie

* mgr Olga Grzybek, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, ul. 1 Maja 50, 40-287 Katowice, e-mail: olga.grzybek@ue.katowice.pl.

instrumentów odnoszących się do tych właśnie zasobów. Niniejsza praca ma na celu identyfikację instrumentów kreatywnej rachunkowości odnoszących się do wartości niematerialnych oraz analizę wpływu ich wykorzystania na kształtowanie obrazu sytuacji majątkowo-finansowej podmiotów gospodarczych. Istotność wpływu przyjętych rozwiązań na obraz sytuacji jednostki prezentowany w sprawozdaniu finansowym podkreślono na przykładzie polskiej spółki giełdowej.

1. Tradycyjne instrumenty polityki bilansowej w obszarze wartości niematerialnych i prawnych

Tradycyjnie instrumenty polityki bilansowej przedsiębiorstw są dzielone na instrumenty czasowej, materialnej oraz formalnej polityki bilansowej (Sawicki 2001: 61). Instrumenty czasowej polityki bilansowej obejmują prawa wyboru dnia bilansowego, okresu oddziaływania przedsięwzięć, terminu przedłożenia, zatwierdzenia i opublikowania rocznego sprawozdania finansowego. Materialna polityka bilansowa oznacza działania wpływające na wielkość pozycji aktywów i pasywów, przychodów i kosztów, metody wyceny majątku, stosowanie rozliczeń międzyokresowych oraz tworzenie rezerw. Z kolei formalna polityka bilansowa związana jest z prawem wyboru sposobu prezentacji danych liczbowych w sprawozdaniu finansowym, wyborem postaci rachunku zysków i strat czy sposobem podziału zysku.

W odniesieniu do wartości niematerialnych i prawnych instrumenty materialnej polityki bilansowej obejmują (Kamiński 2003: 116):

- prawo wyboru metody amortyzacji bilansowej, za wyjątkiem amortyzacji wartości firmy,
- prawo wyboru okresu amortyzacji, z uwzględnieniem ograniczeń dla kosztów zakończonych prac rozwojowych i wartości firmy,
- prawo jednorazowej amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych o niskiej wartości jednostkowej,
- uwzględnienie w księgach rachunkowych odpisów z tytułu trwałej utraty wartości oraz ich korekt,
- kształtowanie wysokości wartości firmy w związku z wyceną aktywów netto w wartościach godziwych.

Jednostki stosujące przepisy Ustawy o rachunkowości zobowiązane są do wyceny wartości niematerialnych i prawnych nie zaliczanych do inwestycji według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości (Ustawa z dnia 29 września 1994 r o rachunkowości, dalej uor, art. 28 ust. 1 pkt 1). Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmuje obligatoryjnie koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu lub wytworzenia wartości niematerialnej. Odpisy amortyzacyjne powinny uwzględniać utratę wartości na skutek używania danego składnika lub upływu czasu. Jednostki, ustalając

okres amortyzacji, powinny uwzględniać okres ekonomicznej użyteczności składnika wartości niematerialnych i prawnych. Istnieje także obowiązek okresowej weryfikacji przyjętego okresu i metody amortyzacji.

Uor wprowadza ograniczenia w ustalaniu metod i okresów amortyzacji dla niektórych składników wartości niematerialnych i prawnych. Dla prac rozwojowych maksymalny okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych wynosi 5 lat, uor nie narzuca jednak metody amortyzacji. W przypadku nabytej wartości firmy amortyzacja dokonywana jest obligatoryjnie metodą liniową przez okres nie dłuższy niż 5 lat. W uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki może wydłużyć ten okres do lat 20 (Ustawa z dnia 29 września 1994 r..., art. 44b ust. 10). Warto w tym miejscu podkreślić, iż standardy międzynarodowe nie tylko nie zawierają ograniczeń w stosowanych metodach i stawkach amortyzacji, ale również dopuszczają przyjęcie nieokreślonego okresu ekonomicznej użyteczności składnika wartości niematerialnych, z czym wiąże się brak jego amortyzacji. W przypadku zaś wartości firmy rozwiązania międzynarodowe wręcz zabraniają jej amortyzowania, nakazując jednocześnie coroczne testowanie pod kątem utraty wartości.

Dobór metod i stawek amortyzacji wartości niematerialnych powinien być uzasadniony sposobem przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, co przyczynia się do realizacji zasady wiernego i rzetelnego obrazu. Uznaniowość w tym zakresie może spowodować także odwrotny skutek z powodu wystąpienia pokusy manipulacji danymi zgodnie z zamiarami kierownictwa jednostki. Jest to jednak zjawisko nieuniknione. Przepisy prawa bilansowego muszą pozostawiać jednostkom pewien zakres swobody wyboru, umożliwiający rzetelne raportowanie o ich sytuacji majątkowo-finansowej. Ocena poprawności wykorzystania tej swobody wyboru leży w gestii organów nadzorczych jednostek¹, komórek audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów.

2. Restrukturyzacja jako instrument kształtowania wizerunku w sprawozdaniu finansowym

Transakcje fuzji i przejęć (z ang. *Mergers and Acquisitions*, M&A), coraz częściej obserwowane w ostatnich latach, otwierają nowe możliwości w zakresie kreowania pożądanego obrazu sytuacji finansowo-majątkowej jednostek. Fakt ten wynika z konieczności ujęcia przejętych aktywów i zobowiązań w wartości godziwej oraz z możliwości aktywowania nabytej wartości firmy, podczas gdy wartość firmy wewnętrznie wygenerowana nie podlega ujęciu w bilansie. Odmienne traktowanie większości zasobów niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie i nabytych w drodze zakupu, połączenia jednostek, czy wnieśienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa tytułem aportu, może stanowić przesłankę

¹ Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności, w szczególności zaś ocenia sprawozdanie zarządu z działalności oraz sprawozdanie finansowe pod względem ich zgodności z księgami oraz ze stanem faktycznym, Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, DzU z 2013 r. poz. 1030, art. 219, 382.

do dokonania takiej restrukturyzacji podmiotu, która pozwoli niewielkim kosztem wykreować w sprawozdaniu finansowym pożądaną obraz sytuacji finansowej jednostki.

Charakterystyczną pozycją wartości niematerialnych i prawnych jest nabyta wartość firmy, stanowiąca nadwyżkę ceny nabycia jednostki lub jej zorganizowanej części ponad wartość godziwą przejętych aktywów netto. Aktywa i zobowiązania spółki przejętej obejmują także te składniki, które nie były wykazywane w bilansie spółki, a które spełniają definicję aktywów i zobowiązań. Powołane regulacje kreują szerokie możliwości dla dokonywania subiektywnych osądów. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na liczne kontrowersje wokół kategorii wartości godziwej². Przepisy uor precyzują, w jaki sposób wyznaczana jest wartość godziwa dla poszczególnych kategorii aktywów i pasywów w rozliczeniu połączenia metodą nabycia, co zostało zaprezentowane w tabeli 1.

Przypisanie konkretnej wartości do danego składnika przejętych aktywów i zobowiązań może być w pewnym zakresie kształtowane przez zarząd spółki. Najczęściej różnice między wartością godziwą przejętych składników aktywów i pasywów a ich wartością księgową, wynikającą z ksiąg rachunkowych spółki przejętej, dotyczą środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. W przypadku środków trwałych ich wartość księgową wynika z pierwotnej ceny nabycia, systematycznie pomniejszanej o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Częstokroć jednostki wykorzystują jednak środki trwałe także po całkowitym ich zamortyzowaniu, czyli takie, których wartość księgową wynosi zero, a którym można przypisać pewną wartość rynkową. Opisana sytuacja może wynikać z ustalenia stawek amortyzacji nieadekwatnych do rzeczywistego zużycia środka, np. poprzez bezkrytyczne wykorzystanie stawek amortyzacji podatkowej (Hołda 2006: 73). Istotne rozbieżności między wartością księgową a wartością rynkową obserwuje się dla gruntów wykorzystywanych przez jednostkę na własne potrzeby. Grunty te jednostka przejęta wycenia w cenie nabycia, bez pomniejszania o odpisy amortyzacyjne, uwzględniając ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, czyli w zasadzie mają one stałą wartość księgową. Częstokroć wartość rynkowa nieruchomości gruntowych zdecydowanie wzrasta na przestrzeni lat, co nie znajduje odzwierciedlenia w ich wartości księgowej. Z wymienionych powodów wartość godziwa środków trwałych ustalona na dzień połączenia może znacznie przewyższać ich wartość wynikającą z ksiąg rachunkowych spółki przejętej.

W odniesieniu do grupy wartości niematerialnych i prawnych różnice między ich wartością księgową, wynikającą z ksiąg rachunkowych spółki przejętej a ich wartością godziwą, ustaloną na dzień połączenia, mogą dotyczyć zarówno składników wykazywanych w bilansie spółki przejętej, jak również tych składników, których spółka przejęta nie mogła

² Problematyce wartości godziwej zostały poświęcone m.in. prace: *Za i przeciw wartości godziwej w rachunkowości. Teoretyczne aspekty wartości godziwej* (red. H. Buk, A. Kostur) Studia Ekonomiczne nr 125, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice 2012 oraz *Za i przeciw wartości godziwej. Problemy stosowania i wykorzystania wartości godziwej* (red. H. Buk, A. Kostur), Studia Ekonomiczne nr 126, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice 2012.

Tabela 1

Wartość godziwa przejętych aktywów i pasywów

Składnik majątku	Wartość godziwa składnika
Notowane papiery wartościowe	Aktualny kurs notowań pomniejszony o koszty sprzedaży.
Nienotowane papiery wartościowe	Wartość oszacowana w oparciu np. o współczynnik cena do zysku, stopa dywidendy porównywalnych papierów wartościowych, wyemitowanych przez spółki o podobnych charakterystykach.
Należności	Wartość bieżąca kwot wymagających zapłaty, wyznaczona przy bieżących stopach procentowych i pomniejszona o odpisy na należności zagrożone i nieściągalne oraz o ewentualne koszty windykacji.
Produkty gotowe i towary	Cena sprzedaży netto pomniejszona o opust marży zysku wynikający z kosztów doprowadzenia przez spółkę przejmującą do sprzedaży.
Produkty w toku	Cena sprzedaży netto produktów gotowych pomniejszona o koszty zakończenia produkcji i opust marży zysku wynikający z doprowadzenia przez spółkę przejmującą do sprzedaży.
Materiały	Aktualna cena nabycia.
Środki trwałe	Wartość rynkowa lub wartość według niezależnej wyceny; jeśli nie jest możliwe uzyskanie niezależnej wyceny – aktualna cena nabycia lub koszt wytworzenia, z uwzględnieniem aktualnego stopnia zużycia.
Wartości niematerialne i prawne	Wartość oszacowana, wyznaczona w oparciu o ceny rynkowe takich samych lub podobnych aktywów, dla wartości firmy i ujemnej wartości firmy – wartość zerowa; jeżeli nie można oszacować wartości godziwej w oparciu o ceny rynkowe, przyjmuje się taką wartość, która nie spowoduje powstania lub zwiększenia ujemnej wartości firmy w wyniku połączenia.
Zobowiązania	Wartość bieżąca kwot wymagających zapłaty, wyznaczona przy bieżących stopach procentowych.
Rezerwy lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Wartość możliwa do realizacji przez połączone spółki, po uwzględnieniu zmiany wartości podatkowej i księgowej aktywów netto spółki przejmowanej.

Źródło: Art. 44b pkt 4 uor.

aktywować z powodu obowiązujących ograniczeń w zakresie ujmowania wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie. Zgodnie z zapisami uor, wartość godziwą wartości niematerialnych i prawnych stanowi wartość oszacowana w oparciu o ceny rynkowe takich samych lub podobnych składników aktywów. Ze względu na częstokroć unikatowy charakter zasobów niematerialnych, a także w zasadzie brak aktywnego rynku na dobra niematerialne, wartość godziwa powinna być przyjęta w kwocie, która nie spowoduje powstania lub zwiększenia ujemnej wartości firmy w wyniku połączenia.

Wymóg ujęcia przejętych składników aktywów i zobowiązań, także wcześniej niewykazywanych w księgach rachunkowych spółki przejętej, zawiera także Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 3 (Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008... oraz Rozporządzenie Komisji (WE) nr 495/2009...). Uregulowania prawa bilansowego polskiego i międzynarodowego są zbieżne w zakresie konieczności identyfikacji nieujętych

wcześniej aktywów i zobowiązań i ich wyceny w wartościach godziwych. Uor – w przeciwieństwie do MSSF – określa sposób ustalenia wartości godziwej. Standardy międzynarodowe wskazują jednak, jakie kryteria powinny spełniać wartości niematerialne w ogóle oraz które z tych kryteriów uznaje się za spełnione w przypadku wartości niematerialnych przejętych w wyniku połączenia jednostek. Brak zapisów w tym zakresie w uor oraz standardach krajowych upoważnia jednostki do stosowania rozwiązań międzynarodowych (Uor, art. 10 ust. 3).

Zgodnie z MSR 38 „Wartości niematerialne” jednostki mogą aktywować zasoby niematerialne, które spełniają poniższe kryteria:

- są identyfikowalne,
- jednostka sprawuje nad nimi kontrolę,
- prawdopodobnie przysporzą jednostce w przyszłości korzyści ekonomiczne,
- można wiarygodnie ustalić cenę ich nabycia lub koszt wytworzenia.

Składnik majątku jest identyfikowalny, gdy można go wyodrębnić od wartości firmy i odrębnie sprzedać czy licencjonować lub, gdy wynika z tytułu umownego lub prawnego. Sprawowanie kontroli oznacza prawo do uzyskiwania korzyści z wykorzystania danych zasobów i ograniczenie dostępu do nich podmiotom trzecim, np. dzięki utrzymaniu ich w tajemnicy. Osiągane korzyści ekonomiczne mogą mieć postać nie tylko przychodów ze sprzedaży, lecz także oszczędności kosztów oraz poprawy kultury organizacyjnej jednostki (Gos, Hońko 2011: 88).

Par. 33 MSR 38 wskazuje, że zasoby niematerialne nabyte w transakcji połączenia jednostek gospodarczych zawsze spełniają kryterium prawdopodobieństwa przyniesienia korzyści ekonomicznych, które znajduje odzwierciedlenie w wartości godziwej składnika aktywów. Standard podaje także, że co do zasady możliwe jest wystarczająco wiarygodne określenie wartości godziwej, aby ująć składnik wartości niematerialnych odrębnie od wartości firmy.

MSR 38 wskazuje pożądane sposoby ustalania wartości godziwej wartości niematerialnych:

- notowane ceny rynkowe (bieżąca cena kupna, ewentualnie cena podobnej transakcji, przeprowadzonej w ostatnim czasie),
- kwota, jaką jednostka musiałaby zapłacić za dany składnik aktywów w rynkowej transakcji, uwzględniająca ceny przeprowadzonych w ostatnim czasie transakcji na podobnych aktywach,
- zastosowanie metody mnożnikowej,
- dyskontowanie szacunkowych przepływów pieniężnych netto osiągniętych z danego składnika aktywów.

Konieczność identyfikacji i ujęcia w bilansie wartości niematerialnych nabytych w ramach transakcji połączenia podmiotów odrębnie od wartości firmy oraz ich wycena w wartości godziwej kreują szerokie możliwości wpływania na obraz sytuacji ekonomicznej jednostki, prezentowany w sprawozdaniu finansowym. Wynika to przed wszystkim

z zastosowania różnorodnych metod wyceny, przy czym dla wartości niematerialnych niezwykle rzadko wykorzystują one dane pochodzące z aktywnego rynku. Podmioty mogą więc z różną szczegółowością identyfikować poszczególne zasoby niematerialne, a ponadto ich wartość godziwa może znacząco się różnić w zależności od zastosowanej metody i przyjętych w wycenie założeń. Ponadto, w interesie jednostki może być ujęcie przejętych składników łącznie z wartością firmy (choć rozwiązanie takie nie jest prawidłowe, wydaje się, że niezwykle łatwo jest je odpowiednio umotywować w razie ewentualnych zarzutów biegłego rewidenta). Zgodnie z MSR 38 wartość firmy nie podlega amortyzacji, a jedynie corocznym testom na utratę wartości, co może skłaniać do zastosowania wspomnianego rozwiązania.

3. Identyfikacja wartości niematerialnych nabytych w wyniku połączenia jednostek gospodarczych na przykładzie spółki VISTULA³

Jednostkowe sprawozdania finansowe spółki VISTULA sporządzane są zgodnie z MSR/MSSF. Spółkę cechuje wysoki udział wartości niematerialnych w sumie aktywów – na koniec 2012 roku ok. 58%. Na wartości niematerialne składają się (na 31.12.2012 r.):

- wartość firmy w kwocie 242 591 tys. zł (ok. 39% aktywów),
- inne wartości niematerialne w kwocie 115 558 tys. zł (ok. 19% aktywów).

Wartość firmy powstała w wyniku nabycia spółek Wólczanka oraz W. KRUK w latach 2006 i 2008. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, jest natomiast corocznie testowana pod kątem utraty wartości. W tym celu wartość firmy przypisywana jest do ośrodków wypracowujących korzyści ekonomiczne (sieci sprzedaży obu przejętych marek), a następnie wyznaczana jest ich wartość odzyskiwalna na poziomie wartości użytkowej. Stopa dyskontowa przyjęta do szacunków określona została jako krańcowa stopa kredytu na poziomie WIBOR 1M + marża i wynosi 6,6% (w 2010 r. stopa dyskontowa wynosiła 8,6%, w roku 2011 – 7,4%). Spółka nie stwierdziła wystąpienia utraty wartości nabytej w wyniku połączenia wartości firmy.

Tabela 2

Stopa dyskontowa w szacowaniu wartości użytkowej ośrodków wypracowujących korzyści ekonomiczne

Data	WIBOR 1M [%]	Marża [%]	Stopa dyskontowa [%]
31.12.2010 r.	3,66	4,94	8,6
30.12.2011 r.	4,77	2,63	7,4
28.12.2012 r.	4,22	2,38	6,6

Źródło: opracowanie własne.

³ Opracowano na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej spółki www.vistulagroup.pl/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe (8.11.2013).

Należy zaznaczyć, że sprawozdania finansowe spółki nie zawierają informacji o ustalonej kwocie wartości użytkowej (odzyskiwalnej), nie wiadomo więc, o ile przewyższa ona wartość księgową wartości firmy. Jest to o tyle istotne, że wyraźnie rysuje się tendencja do obniżania stosowanych do wyliczeń stóp dyskontowych oraz – co ważne – stosowanych marż. Fakt ten nie został w żaden sposób uzasadniony, powinien więc wzbudzać czujność użytkowników sprawozdań finansowych.

Przyjęcie niższej stopy dyskontowej powoduje zwiększenie szacowanej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych i może być wykorzystane do uniknięcia konieczności dokonania odpisu z tytułu trwałej utraty wartości składnika aktywów. To z kolei wpływa bezpośrednio na prezentowaną wysokość wyniku finansowego i w zależności od jego wysokości może mieć niewielki lub znaczący wpływ na ogólną ocenę sytuacji jednostki (Budzińska 2011: 204).

Przeprowadzone połączenia związane były także z ujęciem innych niż wartość firmy wartości niematerialnych:

- znaków towarowych „Wólczanka” i „W.KRUK” o wartościach odpowiednio 33 700 tys. zł i 80 744 tys. zł,
- patentów i kosztów prac rozwojowych, których wartość nie była znacząca w porównaniu z wartością znaków towarowych i wartością firmy.

Istotnym wydaje się podkreślenie, że również znaki towarowe zostały zaklasyfikowane jako wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania i nie podlegają amortyzacji, a jedynie testom na utratę wartości. To zaś oznacza, że w przypadku badanego podmiotu niemalże wszystkie wartości niematerialne nie są umarzone, tym samym nie pomniejsza się ich wartość bilansowa oraz wynik finansowy jednostki. Należy zaznaczyć, że jednostki mogą przyjąć założenie, że okres ekonomicznej użyteczności znaków towarowych jest określony, np. w przypadku spółki Eurocash wykazywany w bilansie znak towarowy amortyzowany jest metodą liniową przez okres 10 lat, a amortyzacja wartości niematerialnych obciąża koszty sprzedaży⁴. Gdyby spółka VISTULA zakładała określony 10-letni okres użytkowania przejętych znaków towarowych, ich amortyzacja w kwocie 11 444 400 zł spowodowałaby zwiększenie kosztów sprzedaży o ok. 8% i zmniejszenie zysku na działalności operacyjnej o ok. 40% z poziomu ok. 28 mln do ok. 16,6 mln zł. Tym samym spółka odnotowałaby stratę zamiast zysku brutto (obecnie zysk brutto wynosi ponad 9 mln zł). Przykład ten wyraźnie świadczy o możliwym silnym wpływie przyjętych subiektywnych założeń i rozwiązań rachunkowości na obraz jednostki prezentowany w sprawozdaniu finansowym.

Uwagi końcowe

Zaprezentowany przykład dobitnie wskazuje, że polityka rachunkowości w zakresie wartości niematerialnych może mieć niebagatelny wpływ na ocenę sytuacji finansowo-ma-

⁴ <http://eurocash.pl/pub/pl/uploaddocs/raporty-okresowe/jednostkowy.1365517303.pdf> (08.11.2013).

jątkowej jednostki gospodarczej. Zarówno wycena przyjętych składników aktywów niematerialnych w ich wartościach godziwych, jak i przyjęte metody ich wyceny na dzień bilansowy w znaczący sposób mogą wpływać na obraz jednostki, prezentowany w sprawozdaniu finansowym. Podkreślenia wymaga więc konieczność ustawicznego doskonalenia zawodowego księgowych, umożliwiającego dokonywanie profesjonalnego osądu i zachowanie wysokich standardów etycznych w tych ważkich kwestiach.

Literatura

- Budzińska O. (2011), *Wpływ szacowania stopy dyskontowej na wiarygodność wyceny wartości użytkowej środków trwałych*, w: Kluczowe problemy teorii i praktyki rachunkowości. Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot.
- eurocash.pl/pub/pl/uploaddocs/raporty-okresowe/jednostkowy.1365_517303.pdf (8.11.2013).
- Gos W., Hońko S. (2011), *Know-how jako składnik aktywów*, w: Wartości niematerialne i prawne – ujmowanie i prezentacja, red. T. Cebrowska, W. Dotkuś, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Hołda A. (2006), *Rodzaje i podstawowe techniki oszust księgowych*, w: Oszustwa księgowe. Teoria i praktyka, Difin, Warszawa.
- <http://www.vistulagroup.pl/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe> (8.11.2013).
- Kamiński R. (2003), *Polityka bilansowa a ocena działalności przedsiębiorstwa*, Ars boni et aequi, Poznań.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 495/2009 z dnia 3 czerwca 2009 r. zmieniające Rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 3.
- Sawicki K. (2001), *Polityka bilansowa jako narzędzie zarządzania firmą*, w: *Polityka bilansowa i analiza finansowa. Nowoczesne instrumenty zarządzania firmą* (red. K. Sawicki), „EKSPERT”, Wrocław.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, DzU z 2013 r. poz. 1030.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU z 2013 r. poz. 330.
- Za i przeciw wartości godziwej w rachunkowości. Teoretyczne aspekty wartości godziwej* (2012), red. H. Buk, A. Koster, Studia Ekonomiczne nr 125, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Za i przeciw wartości godziwej. Problemy stosowania i wykorzystania wartości godziwej* (2012), red. H. Buk, A. Koster, Studia Ekonomiczne nr 126, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.

UNCONVENTIONAL CREATIVE ACCOUNTING INSTRUMENTS REGARDING INTANGIBLE ASSETS

Abstract: *Purpose* – Presentation of instruments of creative accounting referring to intangible assets. Next to the traditional accounting policy there are instruments typical of dynamic economy with numerous mergers and acquisitions. This transactions may be used to build a desirable image of entity in its financial statement.

Methodology – The main rules of accounting policy regarding intangible assets purchased in M&A were analyzed. Furthermore, the article depict the influence of changing this rules on the financial statement.

Value – The article contains theoretical basics and empirical verification of the influence of balance sheet policy on the image of financial situation of the entity.

Keywords: goodwill, balance sheet policy, mergers and acquisitions, M&A

Cytowanie

Grzybek O. (2014), *Niekonwencjonalne instrumenty kreatywnej rachunkowości w zakresie wartości niematerialnych*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 803, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 66, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 643–652; www.wneiz.pl/frfu.